

STAUFFER sajtja világmárka!

egyesületeket összekapcsolja, jelentékenyen elősegíti a jótékonykodás nehéz, fáradságos feladatának megoldását.

— Boldog vagyok, ha segíthetek! — mondotta a főispánné. A legnagyobb boldogság adni, hiszen a nyomorúságot nem lehet eléggé enyhíteni!

Búcsuzóul elmondotta még, hogy a farsangban csupán néhány kisebbszerű jótékonyági estre lesz kilátás, főként tea-dél-

utánokat rendeznek, mert a nagyszámu báli estélyek jövedelme amugyis jótékony célt szolgál.

— Elmondhatjuk, hogy nálunk, Szegeden szegény nem marad ajándékozás nélkül! — fejezte be nyilatkozatát a főispánné, aki akkor boldog, ha mosolyt tud varázsolni egy-egy szegény gyermek arcára...

Cs. P.

Szőrmét?

Rosmannál!

Deszk dicsőséges múltjáról, megelégedett jelenéről és ígéretes jövőjéről

beszél Jakabb Gyula plébános és Martin Károly, »a falu jegyzője«

(A Délmagyarország munkatársától) Rohan velünk az autóbusz a szőregi országúton és közben a hólé szertefröccsen; valósággal zápor alá veszi a szomorú, kopár fákat. Alig néhány perc és nagy zökkenéssel megáll Szőregen, de máris rohanunk tovább. A cél: Deszk. Mintha hajóhintán ülnénk, úgy lendül velünk le a hatalmas kocsi a deszki utra és szép, hatalmas alföldi táj terpeszkedik előttünk. Az a rozzant szélmalom, amely néhány méterre Szőregtől düledezik, bizonyítja az Alföldet. Mindenütt hatalmas agarak; aratáskor acélos buzát, rozst és minden mást adtak a szorgalmas magyar embernek. Az országút mellett jobbra két sivar futballkapu éktelenkedik. Ilyenkor nincs rajta élet...

Aránylag hosszú az út Szőregtől Deszkiig, de az autóbusz percek alatt megteszi és amikor veszedelmesen kanyarodunk jobbra, első, ami szemünkbe ötlük: a Gerliczyek ősi kastélya. A község, mint egy hatalmas Z-betű fekszik az erdő alján, dus termőfölddel körülvéve. A házak katonás rendben sorakoznak és magukon viselik a magyaros jellegét. Talán ezzel a szóval lehetne a legjobban jellemezni a deszki építményeket: bogárhátú házacskák. Azért van nagyobb épület is. A tiszta, rendezett utcák, a gondosan festett házak megelégedettségről tanuskodnak.

A Szent Imre-gyermekszanatórium előtt nagy zökkenéssel és krakogással áll meg az autóbusz. A fékek jól fognak, a locsakban azonban meg-megcsuszának a kerekek.

Első utunk a plébániára vezetett. Itt van a rezidenciája a község szeretett plébánosának, Jakabb Gyula dr. kormányfőtanácsosnak. Igazi atyja, támogatója és tanácsadója a falunak. Ismeri hivei lelkét, szokásait, gyengéit és ismeri ennek a sok vihart látott községnek a történelmét.

— A XV. században alapították a községet — mondotta Jakabb Gyula —, később török hódoltság alá került ez a szinmagyar település. Szörnyű kizsákmányolásnak volt kitéve a törökök részéről, de nem tudták megtörni. Lelkiségre, magyarságára csak egyetlen példát hozok fel: A török uralom alatt Gyulára mentek a deszkiek, hogy a magyar királynak megfizethessék adójukat. Életüket, vagyonukat kockáztatták csak

azért, hogy magyarok és királyhűek maradjanak.

— A falu a XVIII. században az akkor dúló háborúk következtében elpusztult — folytatta a plébános. Mária Terézia alapította meg újlag a községet 1764 után, úgy, hogy szerb gránicsárokat telepített le a faluban; mindegyik telepes 37 szessziót kapott. A falu külső határa 1804-ben alakult ki, amikor Gerliczy Ferenc báró 5000 holdnyi földet kapott I. Ferenc császártól és királytól. Ugyilátszott, hogy a község megindulhat a haladás útján, amikor a szabadságharc hős honvédei, hogy feléggessék üldözőik előtt a terepet, felgyújtották a községet, amely a tűz martaléka lett. Ez 1849-ben volt. A deszki magyarok nem sajnálták falujukat, mert a haza kívánta ezt így. A tűzért azonban nagy árat fizetett a község; a kis kápolnával együtt elégett egy Rubens-oltárkép is.

— Ha ez most a községé volna, az ország egyik leggazdagabb helyége lenne Deszk...

— A sors azóta ismét próbára tette a deszki magyarokat; a község 1919-ben szerb megszállás alá került és csak 1921-ben szabadult fel az idegen uralom alól. A felszabadulás fordulópontot jelentett a község életében; szinte egyik napról a másikra magyarrá lett a falu. A gránicsárok utódai, mintegy 1700 család, a megszállókkal elhagyták Deszket, helyüket magyarok foglalták el. Gazdasági szempontból pedig az 1928-as év jelentett történelmet a falunak. Ekkor parcellázták fel a Gerliczy-birtokot 240 parcellára. Azóta a községben a birtokmegosztás nagyon szerencsés; nagybirtok nincs a községben, illetve a határban. A falu lakosainak legnagyobb része középbirtokos, persze van kis- és törpebirtokos is bőven és zsellérek is szép számmal. Mind szorgalmas, dolgozó ember. Ma már télen is megtalálják foglalkozásukat; a férfiak kosarat

fognak, a nők szőnek-fognak. Sűrűvérű magyarok és a legények néha-néha összeakaszkodnak, de ez már magyar virtus.

— A szélsőséges mozgalmaknak van-e talajuk Deszken?

— HIVEIM Istenfélő, jámbor nép — mondotta a plébános. Büszke vagyok arra, hogy itt nem talál talajra semmiféle szélsőséges agitáció. Itt nem lehet hordópolitikát folytatni.

A plébániáról a község házára vezetett az utunk. Utközben pipázgató magyarokkal, játszó gyerekesreaggal találkoztunk.

A deszki magyar dicsértességekkel süvegezték meg az idegent és az illendőség kedvéért még a pipáját is kiveszi fogai közül. A gyereksereg is így köszönti a nagyobbat, az öregebbet.

A főutca hajlásában diszeleg a község háza szép épülete. Ablakai a nyilegyenes házsorra tekintenek. Itt Martin Károlyt, a község népszerű főjegyzőjét kerestük fel, akivel a falu közigazgatási problémájáról beszélgettünk.

— Nagy problémája volt a falunak a villany és az út hiánya — mondotta a főjegyző —, de hála Istennek csak volt, mert ma már egészen rendezett ez a kérdés minden vonatkozásában. Ma már a házakba is bevezették a villanyt. Egyszóval: az egész falunak villanyellátása van.

— A gyalogut burkolatra — folytatta Martin Károly — ötéves tervet dolgoztunk ki fokozatosan építjük ki a kövezetet. Már most is több vonalon téglázott utunk van.

Örömmel állapította meg a főjegyző, hogy a falu szociális viszonyai kielégítőek. Bármilyen furcsán is hangzik: Deszken nincsen munkanélküli. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy a nyáron mindenki dolgozott és szép napszámot kapott; átlag 4 pengőt fizettek munkadíj fejében a munkásoknak. Annak a reményének adott kifejezést a főjegyző, hogy az idén nem is kerül sor az ugynevezett inségmunkára, ami Deszken egyébként mindig produktív munkát jelentett. Szólott Martin Károly a lakosok téli foglalkoztatásáról is. Megállapította, hogy a falubeliek ilyenkor faiskolákban foglalkozkodnak és sokan dolgoznak a szegedi gyárakban.

— Annak ellenére, hogy Deszken még ma is 500 szerb család van, — hangoztatta a főjegyző —, a faluban nincsen nemzetiségi probléma.

Az elragadtatás hangján nyilatkozott a Szent Imre-gyermekszanatórium működéséről, amely a szanatóriumegyesület fennhatósága alatt fejt ki áldásos munkát. Itt 70-80 tüdőbeteg gyermek kap gondos kezelést és azok a gyermekek, akiknél nincs aktív folyamat, a szanatórium mellett iskolában folytatják tanulmányaikat. A szanatóriumban mindenütt példás a rend, a tisztaság és a higiénia. Ez is Jakabb Gyula plébános gondosságát, szeretetét bizonyítja.

Az oktatási viszonyok szintén normálisak a községben, a falu fiataljai a Klebelsberg által alapított iskolát látogatják szorgalmasan.

Az, aki még nem volt Deszken, nem is tudja elképzelni, hogy a község mennyire életreteremtett. (HSK).

Tatai préselt kokszbrikett, tatai fojásszén, tatai gyöngyszén. Elsőrendű minőségben kályha és takaréktűzhely fűtésére minden mennyiséget házhoz szállít.

Vértes Szénkereskedelmi Részvénytársaság

Boldogasszony-sugárú 17.

Telefon 19-58.